

van de voorganger. Merkwaardiger wijze bevat het dossier van Stomps ook een verklaring van K.A. Beversluis, waarin deze vertelt dat zuster Hendrica eens een deel van een preek had genoteerd en had doorgespeeld aan de SD. Uit Hendrica's POD-dossier blijkt slechts het lidmaatschap van de NSB en haar inzet voor de jeugd-storm.⁹⁹

Een belangrijke bron voor de reconstructie van de naoorlogse wederwaardigheden van Magda Stomps vormen de reeds genoemde brieven die ze van Martin en Elfride Heidegger ontving. Langs een omweg zijn kopieën daarvan terecht gekomen in het archief van de Universiteit van Freiburg.¹⁰⁰

Uit een brief van 11 augustus 1946 van Elfride Heidegger valt op te maken dat het Stomps en haar zuster bepaald niet goed ging.¹⁰¹ Ze woonden toen in de Russische zone. Elfride hoopte dat haar Nederlands staatsburgerschap tot voordeel zou zijn. 'Leider sehen wir keine Möglichkeit, dass Sie in eine andere Zone gingen.' Enkele jaren later blijkt dat de dames Stomps een tijdlang in Stolberg en Heidelberg hebben gewoond. Heidegger had getracht haar te bereiken en was verbaasd dat hij niets meer van haar had gehoord. Blijkbaar was het begin 1949 wel mogelijk om contact te leggen. Vermoedelijk woonde Stomps toen al in Keulen, en in ieder geval zou ze die zomer beginnen met een cursus aan de Volkshochschule.¹⁰² Heidegger schreef haar: 'Sie wissen, das wir helfen würden, wenn Möglichkeiten bestünden. Aber wir können nur raten.'¹⁰³ Als ze Frankrijk zouden kunnen bereiken, zouden er wellicht mogelijkheden zijn, maar ook hij beseftte dat de wraak-zucht groot was. Voor het internationale congres van filosofen hadden de organisatoren hem zelfs niet uitgenodigd, zo beklagde hij zich. Enkele maanden daarna merkte hij op dat er in de grote stad Keulen wellicht iets voor haar te vinden was. Nog weer enkele maanden was de situatie niet verbeterd. 'Aber Sie dürfen jetzt trotz der Schwierigkeiten nicht den Mut verlieren; zwar haben Sie schon genug erlitten und dennoch müssen Sie aus einer letzten inneren Gelassenheit auch dem bösen Andrang dieser Tage gewachsen bleiben.'¹⁰⁴ Opnieuw suggereerde hij dat er in Frankrijk wellicht mogelijkheden lagen. In dat verband viel de naam van Walter Biemel, een leerling van hem uit Zevenbergen. Bijna twee jaar later was de situatie van Stomps enigszins verbeterd, zo had Heidegger van ene mevrouw Martin vernomen.¹⁰⁵ In dat zelfde jaar was er sprake van een baantje bij het Husserl-archief in Keulen, waar Biemel inmiddels werkzaam was. Dat is uiteindelijk niets geworden.¹⁰⁶ In 1952 was de situatie zo dat Elfride Heidegger zich afvroeg of ze niet naar Nederland zou kunnen terugkeren. 'Hier in Südbaden wüssten wir nicht die geringsten Arbeitsmöglichkeit für Sie.'¹⁰⁷ De Heideggers

⁸⁵ Een onderzoek in de databank van de Koninklijke Bibliotheek leverde niets op.

⁸⁶ Zie de bibliografie aan het eind van dit artikel, rubriek 'vertalingen'.

⁸⁷ NIOD, dossier Stomps (248-1654), A5. Een prospectus is bewaard gebleven. Zie ook NIOD, DOC 1, no 548, map b, met een onge-dateerde brief van Stomps waarin ze de komst van het blad aankondigt en een ontwerp van de prospectus.

⁸⁸ NIOD, dossier Stomps (248-1654), bevat een bundeltje aantekeningen van Stomps over verschillende kwesties. Er zit een lijst bij van 'Mitarbeiter', waarschijnlijk van *Der Mensch*. De namen zijn geordend per land, achter elke naam staat het vakgebied van de betreffende medewerker. Ze komen uit Nederland, Duitsland, Frankrijk Italië, Finland, Denemarken, Hongarije en Japan. De Nederlanders zijn de hoogleraren J. de Vries en H. Krekel uit Leiden en F. Roels, G.H. Hirsch en L. van Vuuren uit Utrecht.

⁸⁹ NIOD, dossier Stomps (248-1654), A1, 20 juli 1944, van T. Goedewaagen aan M.A.H. Stomps.

⁹⁰ Kabinetsarchief ministerie van Justitie, inventarisnummer 2634. Met dank aan M. van Rijn, archivaris.

⁹¹ Na een oproep van de Nederlandse regering in ballingschap op 17 september 1944 kwam het tot een spoorweg-